

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑

เหตุผลในการประกาศใช้กฎหมาย :

พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ (พ.ร.บ. กฟผ.) ฉบับนี้ บัญญัติขึ้น เพื่อให้การดำเนินกิจการผลิตไฟฟ้าได้มีประสิทธิภาพ มีการประสานงานและเป็นไปโดยประหยัด ทั้งในด้าน เป้าหมาย นโยบาย และในด้านปฏิบัติการ และรวมกิจการการไฟฟ้าอันดี การลิกไนท์ และการไฟฟ้า ตะวันออกเฉียงเหนือ ให้เข้าอยู่ในกิจการของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)

โครงสร้างของกฎหมาย :

พ.ร.บ. กฟผ. มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้ง กฟผ. วัตถุประสงค์และขอบเขตการดำเนินงานของ กฟผ. อำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานของ กฟผ. รวมถึงบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการและผู้ว่าการ และการบริหารจัดการภายในองค์กร โดยมีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๕๙ มาตรา แบ่งออกเป็น ๖ หมวด ได้แก่

หมวด ๑ การจัดตั้ง ทุน และเงินสำรอง

หมวด ๒ คณะกรรมการและผู้ว่าการ

หมวด ๓ การสร้างและการบำรุงรักษา

หมวด ๔ การกำกับและการควบคุม

หมวด ๕ การร้องทุกข์และการสงเคราะห์ และ

หมวด ๖ บทกำหนดโทษ

สรุปสาระสำคัญ :

๑. ให้จัดตั้ง กฟผ. ซึ่งมีสถานะเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิต จัดให้ได้มา จัดส่งหรือจำหน่าย พลังงานไฟฟ้าให้แก่การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคหรือการไฟฟ้าอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ผู้ใช้พลังงานไฟฟ้าตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา และประเทศใกล้เคียง รวมถึงการดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้า แหล่งพลังงานอันได้มาจากธรรมชาติ และดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้า และธุรกิจ อื่นที่เกี่ยวกับหรือต่อเนื่องกับกิจการของ กฟผ. อีกทั้งยังมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตและขายลิกไนท์ หรือวัตถุดิบ จากลิกไนท์ (มาตรา ๖)

๒. ให้ กฟผ. มีอำนาจกระทำการกิจการภายในขอบวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๖ อำนาจเช่นว่านี้ รวมถึง การสำรวจ วางแผน ออกแบบ จัดซื้อ สร้าง และติดตั้งอันเกี่ยวกับกิจการของ กฟผ. สร้างเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อน ระบายน้ำ เขื่อนกักเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำ หรือสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของเขื่อนหรืออ่างนั้นเพื่อการผลิตพลังงาน ไฟฟ้า สร้างโรงไฟฟ้า จัดตั้งบริษัทเพื่อประกอบธุรกิจเกี่ยวกับพลังงานไฟฟ้าและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้อง กระทำการ อย่างอื่นที่เกี่ยวกับหรือเกี่ยวเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของ กฟผ. (มาตรา ๙)

๓. ให้มีคณะกรรมการ กฟผ. ซึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการ และกรรมการอื่นอีกไม่เกิน ๑๐ คน รวมทั้งผู้ว่าการซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง โดยให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้แต่งตั้งประธานกรรมการ และกรรมการ (มาตรา ๑๓) ทั้งนี้ คณะกรรมการ กฟผ. มีอำนาจหน้าที่วางนโยบายและควบคุมดูแลกิจการของ กฟผ. (มาตรา ๑๘)

๔. ให้คณะกรรมการ กฟผ. เป็นผู้แต่งตั้งผู้ว่าการ กฟผ. โดยได้รับเงินเดือนตามที่คณะกรรมการกำหนด และพ้นจากตำแหน่งเมื่อตาย ลาออก ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้าม นอกจากนั้นคณะกรรมการอาจมีมติให้ผู้ว่าการออกจากตำแหน่งได้ ซึ่งต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนกรรมการทั้งหมด นอกจากผู้ว่าการ กฟผ. (มาตรา ๑๙)

๕. ผู้ว่าการ กฟผ. มีหน้าที่บริหารกิจการให้เป็นไปตามอำนาจของ กฟผ. ตามนโยบาย ระเบียบ หรือข้อบังคับของคณะกรรมการ และมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้าง (มาตรา ๒๑)

๖. ผู้ว่าการ กฟผ. มีอำนาจบรรจุ แต่งตั้ง เลื่อน ลด ตัดเงินเดือนหรือค่าจ้าง ลงโทษทางวินัยพนักงานและลูกจ้าง ตลอดจนให้พนักงานและลูกจ้างออกจากตำแหน่ง และกำหนดเงื่อนไขในการทำงานของพนักงานและลูกจ้าง และออกระเบียบวิธีปฏิบัติงานของ กฟผ. โดยไม่ขัดหรือแย้งกับข้อบังคับของคณะกรรมการ (มาตรา ๒๒)

๗. เพื่อประโยชน์ในการสำรวจเพื่อหาแหล่งพลังงาน หรือเพื่อหาสถานที่สำหรับใช้ในกิจการหรือเพื่อสร้างและบำรุงรักษาระบบไฟฟ้า ให้พนักงานหรือลูกจ้างมีอำนาจใช้สอยหรือเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ในความครอบครองของบุคคลใดๆ ซึ่งมีใช้เคหสถานเป็นการชั่วคราวภายใต้เงื่อนไขดังนี้ (มาตรา ๒๘)

(๑) การใช้สอยหรือเข้าครอบครองนั้นเป็นการจำเป็นสำหรับการสำรวจระบบไฟฟ้า หรือการป้องกันอันตราย หรือความเสียหายที่จะเกิดแก่ระบบไฟฟ้า การสำรวจเพื่อหาแหล่งพลังงาน หรือเพื่อหาสถานที่สำหรับใช้ในกิจการ หรือการบำรุงรักษาระบบไฟฟ้า

(๒) ได้แจ้งหรือประกาศให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ทรงสิทธิอื่นทราบล่วงหน้าแล้ว

ทั้งนี้ ถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองอสังหาริมทรัพย์หรือผู้ทรงสิทธิอื่นเนื่องจากการกระทำของพนักงานหรือลูกจ้าง บุคคลนั้นย่อมเรียกค่าทดแทนจาก กฟผ. ได้

๘. ในการส่งและการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า กฟผ. มีอำนาจ ดังนี้ (มาตรา ๒๙)

(๑) เดินสายส่งไฟฟ้าหรือสายจำหน่ายไฟฟ้าไปได้ เหนือ ตามหรือข้ามพื้นดินของบุคคลใดปักหรือตั้งเสา สถานีไฟฟ้าย่อยหรืออุปกรณ์อื่น ลงใน หรือบนพื้นดินของบุคคลใดซึ่งมิใช่เป็นที่ตั้งโรงเรือน

(๒) ประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าเพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยในการส่งพลังงานไฟฟ้า

(๓) รื้อถอนโรงเรือนหรือทำลายสิ่งก่อสร้าง ตัดฟันต้น กิ่งหรือรากต้นไม้ หรือพืชผลในเขตเดินสายไฟฟ้า

ซึ่งก่อนดำเนินการตาม (๑) หรือ (๓) กฟผ. จะต้องแจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องทราบล่วงหน้าก่อน

๙. ให้ กฟผ. จ่ายเงินค่าทดแทนตามความเป็นธรรมแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน หรือผู้ทรงสิทธิอื่นในกรณีใช้ที่ดินปักหรือตั้งเสาเพื่อเดินสายส่งไฟฟ้าหรือสายจำหน่ายไฟฟ้า หรือการใช้ที่ดินปักหรือ

ตั้งสถานีไฟฟ้าย่อยหรืออุปกรณ์อื่น หรือการใช้ที่ดินที่ประกาศกำหนดเป็นเขตเดินสายไฟฟ้าหรือ การกระทำ ตามมาตรา ๒๙ (๓) ด้วย และในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สิน หรือผู้ทรงสิทธิอื่นไม่พอใจ ค่าทดแทนที่ กฟผ. กำหนดให้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ ภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ กฟผ. ดำเนินการ (มาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๐ ทวิ)

๑๐. ในเขตเดินสายไฟฟ้า ห้ามมิให้ผู้ใดสร้างโรงเรือน ปลูกต้นไม้หรือพืชผล เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็น หนังสือจาก กฟผ. โรงเรือนที่สร้างขึ้น หรือต้นไม้ที่ปลูกขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตจาก กฟผ. ให้ กฟผ. มีอำนาจ รื้อถอน หรือตัดฟันโดยไม่ต้องจ่ายค่าทดแทน (มาตรา ๓๒)

๑๑. เพื่อประโยชน์ในการตรวจ ซ่อมแซม หรือแก้ไขระบบไฟฟ้า พนักงานหรือลูกจ้างอาจเข้าไปใน สถานที่ของบุคคลใดในเวลาใดก็ได้ เมื่อได้แจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทราบแล้ว (มาตรา ๓๔) นอกจากนี้ เมื่อมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ เพื่อได้มาซึ่งแหล่งพลังงาน ให้ดำเนินการเวนคืนตาม กฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (มาตรา ๓๖)

๑๒. ผู้ใดสร้างโรงไฟฟ้าที่มีกำลังผลิตรวมกันสูงกว่า ๒๐ เมกะวัตต์เพื่อใช้เอง หรือที่มีกำลังผลิตรวมกัน สูงกว่า ๖ เมกะวัตต์เพื่อขายแก่ประชาชน ประสงค์จะเชื่อมโยงระบบไฟฟ้าของตนกับระบบไฟฟ้าของ กฟผ. การไฟฟ้านครหลวง หรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ต้องยื่นคำขอและได้รับความเห็นชอบจาก กฟผ. ก่อน กฟผ. จะต้องพิจารณาคำขอโดยไม่ชักช้า และจะให้ความเห็นชอบโดยกำหนดเงื่อนไขที่เกี่ยวกับคุณภาพไฟฟ้า เทคนิค ทางวิศวกรรม และความปลอดภัยของระบบไฟฟ้าเพื่อการเชื่อมโยงระบบก็ได้ ผู้สร้างโรงไฟฟ้าที่ไม่ได้รับความ เห็นชอบ หรือไม่สามารรับเงื่อนไขดังกล่าวได้ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการภายใน ๓๐ วัน นับแต่ วันที่ไม่ได้รับความเห็นชอบหรือได้รับเงื่อนไข ให้คณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ได้รับ อุทธรณ์ แต่ถ้าผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสนอคดีต่อศาลภายใน ๔๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง คำวินิจฉัยอุทธรณ์ (มาตรา ๓๗)

๑๓. ให้ กฟผ. รับผิดชอบในการดำเนินกิจการและบำรุงรักษาเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนระบายน้ำ เขื่อนกักเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำ และสิ่งอื่นอันเป็นอุปกรณ์ของเขื่อนหรืออ่างนั้นภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ รวมทั้งควบคุมปริมาณน้ำที่กักเก็บหรือระบายจากอ่างเก็บน้ำ โดยคำนึงถึงประโยชน์มากที่สุดจากการควบคุม ลุ่มแม่น้ำที่มีการสร้างเขื่อนดังกล่าวนี้ (มาตรา ๓๘)

๑๔. ให้รัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่กำกับโดยทั่วไปซึ่งกิจการของ กฟผ. และเพื่อการนี้จะสั่งให้ กฟผ. ชี้แจงข้อเท็จจริง แสดงความคิดเห็น ทำรายงาน หรือยับยั้งการกระทำที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาล หรือมติของ คณะรัฐมนตรีได้ (มาตรา ๓๙)

๑๕. กฟผ. จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อนจึงจะดำเนินกิจการดังต่อไปนี้ได้ (มาตรา ๔๓)

- (๑) ลงทุนเพื่อขยายโครงการเดิมหรือริเริ่มโครงการใหม่
- (๒) เพิ่มทุนโดยตีราคาทรัพย์สินใหม่
- (๓) ลดทุน
- (๔) กู้ยืมเงินเกิน ๔๐ ล้านบาท
- (๕) ออกพันธบัตรหรือตราสารอื่นใดเพื่อการลงทุน

(๖) จำหน่ายอสังหาริมทรัพย์อันมีราคาเกินกว่า ๑๐ ล้านบาท

๑๖. รายได้ที่ได้รับจากการดำเนินกิจการให้ตกเป็นของ กฟผ. สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการ การชำระหนี้สินและการจัดให้มีเงินสำรองและเป็นค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่อันจำเป็นในการขยายกิจการและลงทุน และรายได้ที่ได้รับในปีหนึ่งๆ เมื่อหักรายจ่ายแล้วให้นำส่งเป็นรายได้ของรัฐ แต่ถ้ารายได้มีไม่พอสำหรับรายจ่าย และไม่สามารถหาเงินจากทางอื่น รัฐพึงจ่ายให้แก่ กฟผ. เท่าจำนวนที่ขาด (มาตรา ๔๕)

๑๗. ให้ กฟผ. ทำรายงานปีละครั้งเสนอรัฐมนตรี รายงานนี้ให้กล่าวถึงผลงานในปีที่ล่วงมาแล้วและคำชี้แจงเกี่ยวกับนโยบายของคณะกรรมการ โครงการและแผนงานที่จะจัดทำในภายหน้า (มาตรา ๔๖) และจัดทำงบดุล บัญชีทำการและบัญชีกำไรขาดทุนภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี (มาตรา ๔๘)

๑๘. ผู้ใดขัดขวางการกระทำของ กฟผ. หรือพนักงานซึ่งกระทำการตามอำนาจหน้าที่ในพระราชบัญญัตินี้ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๖ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๔) นอกจากนี้ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ทำให้เสื่อมค่าหรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งเขื่อนกั้นน้ำ เขื่อนระบายน้ำ เขื่อนกักเก็บน้ำ อ่างเก็บน้ำ หรือสิ่งอันอันเป็นอุปกรณ์ของเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำ โรงไฟฟ้า หรือระบบไฟฟ้าที่ กฟผ. สร้างขึ้น หรือเป็นทรัพย์สินของ กฟผ. ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑๐ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๕๘)

.....

***หมายเหตุ:** คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ เท่านั้น ในส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น ประชาชนจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดบทกฎหมายเป็นสำคัญ